

POL-30 Wong Hämäläinen Anna-Mari(UM) 25.03.2021

Asia

Ulkoasiainneuvosto 22.3.2021

Kokous

Ulkoasiainneuvosto 22.03.2021

Ajankohtaisten aiheiden alla saatiin tilannekatsaukset Venäjän, Georgian, Armenian, Venezuelan, Länsi-Balkanin, Myanmarin ja Etiopian osalta. Venäjä-keskustelussa vahvistettiin tuki EU:n Venäjä-politiikan viidelle periaatteelle, kansalaisyhteiskunnalle ja itäisille kumppanimaille. EU:n välityspyrkimyksiä tulee jatkaa Georgiassa. Etiopian tilanne huolestuttava ml. uutiset ihmisoikeusloukkauksista. KE Borrell pyysi Suomen ulkoministeriä matkustamaan alueelle välittämään EU:n viestejä. Länsi-Balkanista käydään laaja keskustelu seuraavassa ulkoasiainneuvostossa. EU:n Myanmarin kohdistuvia pakotteita laajennetaan tarvittaessa.

Eteläisen naapuruston osalta keskustelussa korostui välimerellisten jäsenmaiden toive edetä yhteistyössä nopeasti. Maahanmuutto on tärkeä aihe, mutta se ei saa olla yhteistyön spoileri.

Kuultiin KE Borrellin ja komission yhteistyössä laatimasta Turkki-raportista. EU:n kahden raiteen lähestymistavan jatkamista tuettiin. Turkin myönteisiin askeleisiin tulee vastata, mutta niiden tulee vakiintua. Samalla tulee kuitenkin säilyttää EU:n kyky reagoida, jos Turkki kääntää taas kurssiaan. Nostettiin esiin muuttoliiketyhteistyö, tulliliiton uudistaminen ja korkean tason vuoropuhelun uudelleenkäynnistäminen. Ilmaistiin huoli Turkin heikentyneestä oikeusvaltio- ja ihmisoikeustilanteesta ja Istanbulin sopimuksesta eroamisesta. Kehitystä seurataan tarkasti ja asiaan palataan kesäkuussa.

Keskustelussa YK:n ihmisoikeusvaltuutettu Bachelet'n kanssa vahvistettiin EU:n vahva tuki ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle ml. tämän itsenäisyydelle ja vakaalle rahoitukselle sekä YK:n ihmisoikeusneuvostolle. Käytiin keskustelua useista maatilanteista. Ihmisoikeusneuvoston polarisoituminen on keskeinen ongelma, Yhdysvaltojen paluu nähtiin siksikin tarpeelliseksi. YK:n ihmisoikeuspilarin aliresurssointi aiheuttaa ongelmia.

Muissa asioissa sivuttiin Bosnia-Hertsegovinaa, Libanonia, Irania sekä valmisteilla olevaa kansainvälistä vastuuvollisuusjärjestelyä Valko-Venäjän heikkenevän ihmisoikeustilanteen dokumentoimiseksi.

1. Ilman keskustelua hyväksytyt päätökset

Kiinnitettiin huomiota A-kohtana hyväksytyyn **globaalin ihmisoikeuspakotejärjestelmän** listaukseen, jolla asetettiin pakotteita 11 henkilölle ja neljälle yhteisölle. Järjestelmä hyväksyttiin joulukuussa. Maaliskuun alussa järjestelmää käytettiin ensimmäisen kerran listaamalla neljä henkilöä Navalnyin tapauksen vuoksi ja nyt hyväksyttiin seuraavat listaukset. EU:n uusi instrumentti on nyt toiminnassa ja sitä tulee käyttää globaalisti, mutta samalla pitää olla varovainen instrumentin käytössä – EU:n ulkopolitiikka ei voi perustua pelkästään pakotteisiin. Samalla EU:n ja jäsenmaiden tulee puolustaa yhtenäisesti instrumentin käyttöä kritiikiltä ja vastatoimilta.

2. Ajankohtaiset aiheet

Ajankohtaisissa aiheissa nostettiin esiin Venäjä, Georgia, Armenia, Venezuela, Länsi-Balkan, Myanmar ja Etiopia. Lisäksi kokouksen aluksi muistettiin **Brysselin terrori-iskun uhreja**, iskusta oli kokouspäivänä kulunut viisi vuotta. Kiinnitettiin huomiota tulevaan **Brussels 5 -konferenssiin**, jolla kerätään varoja Syyrian kansan tukemiseksi. Nostettiin esiin **Post-Cotonoun sopimuksen** sopimusluonne, jota toivottiin käsiteltäväksi seuraavaan ulkoasiainneuvostoon. Viitattiin Genevessä käytäviin neuvotteluihin **Palestiina**-päättöslauselmista.

Venäjän osalta käytiin läpi tilannekatsaus viimeisen kuukauden tapahtumista. Venäjä-suhteista käydään strateginen keskustelu Eurooppa-neuvostossa, ja ulkoministereiden keskustelu helmikuun ulkoasiainneuvostossa toimi tälle hyödyllisenä valmisteluna. Helmikuussa vahvistettiin EU:n linja vastustaa Venäjän toimia kv. oikeuden ja ihmisoikeuksien rikkomiseksi, ylläpitää dialogia EU:lle hyödyllisissä aiheissa ja tukea venäläistä kansalaisyhteiskuntaa. Näillä kaikilla rintamilla on edetty. Kokouksessa hyväksytyssä globaalin ihmisoikeuspakotejärjestelmän mukaisessa listauksessa on listattu kaksi venäläistä nimeä lisää. Lisäksi Venäjän disinformaatiotoimista on julkaistu artikkelit EU:n ulkosuhdehallinnon (EUH) sivuilla. Työ kansalaisyhteiskunnan tukemiseksi jatkuu. G7-maat julkaisivat hiljattain lausuman Krimin miehittämisen 7-vuotispäivänä.

Georgian osalta viime viikon assosiaationeuvosto toimi hyvänä tilannekatsauksena. Tilanne maassa jatkuu hyvin jakaantuneena. EU:n huolet on välitetty Georgian hallinnolle. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Michelin erityisedustajaksi nimetty Christian Danielsson on viettänyt viikon verran Tbilisissä tiiviissä neuvotteluissa. Joitain pieniä askeleita on havaittavissa vaali- ja oikeusjärjestelmien reformeja ja parlamentin vallanjakoa koskien, mutta edistystä tarvitaan edelleen pääkysymyksissä eli politisoituneen oikeuslaitoksen ja tulevien vaalien osalta. Ratkaisuna eivät voi olla uudet vaalit, koska Etyjin tarkkailijat ovat todenneet vaalien olleen vapaat ja reilut. Osapuolille tulee korostaa dialogin ja ratkaisujen tarvetta, muuten tilanne voi vaikeuttaa suhteita EU:n kanssa. Jäsenmaiden toivottiin välittävän samaa viestiä osapuolille. Sivuttiin ehdotusta pienen ministeriryhmän vierailusta Georgiaan tukemaan välityspyrkimyksissä.

Kuultiin myös **Armenian** osalta keskusteluista KE Borrellin ja ulkoministerin välillä, joissa ollut esillä muun muassa Armenian reformiagenda. Armenia on edelleen syvässä traumatilassa konfliktin jälkeen. Pääministeri on ilmoittanut uusista vaaleista kesäkuussa, mikä on hyvä askel ja voi auttaa sisäisten paineiden purkamisessa. Tuettiin Ruotsin toimia Etyj-yhteistyön osalta.

Venezuelassa EU-delegaation päällikkö on julistettu persona non grataksi, ja vastavuoroisesti sama tehtiin Venezuelan EU-lähettiläälle. EU on pyrkinyt lisäämään toimiaan poliittisen ratkaisun löytämiseksi. Hyvänä uutisena todetaan hallinnon ja opposition löytämä ratkaisu, jossa Venezuelan varoja päästään vapauttamaan jäädytetyiltä kansainvälisiltä tileiltä, jotta maahan voidaan ostaa koronarokotteita. Venezuelassa tarvitaan vaikeita poliittisia askeleita vakauden lisäämiseksi ja EU:n

tulee jatkaa toimiaan sitkeästi, ml. yhteistyö kv. kumppaneiden kanssa. Aihe on esillä esim. Yhdysvaltojen ulkoministeri Blinkenin Brysselin-vierailulla tällä viikolla.

Länsi-Balkanin osalta käydään laajempi poliittinen keskustelu Länsi-Balkanin tilanteesta huhtikuun ulkoasiainneuvostossa. Tällä hetkellä on riski, että Länsi-Balkan 'menetetään', EU:n ollessa huonossa huudossa ja muiden toimijoiden ollessa alueella erittäin aktiivisia. Bosnia ja Hertsegovinassa tulee käyttää välivuotta vaaleista hyödyksi institutionaalisten reformien ajamiseksi ml. perustuslaki, vaalit ja oikeuslaitos. Uusi Yhdysvaltojen hallinto osoittanut suurta mielenkiintoa alueella, joten yhteistyötä Yhdysvaltojen kanssa on tiivistettävä. EU:n erityisedustaja Lajcak matkusti alueelle hiljattain ja välitti selkeitä viestejä osapuolille, ml. Kosovon uusi johto. Länsi-Balkanilla odotetaan EU:lta apua ja kumppanuutta rokotteiden toimittamiseksi, ja kun EU ei ole tässä pystynyt auttamaan, EU:n uskottavuus ja vaikutusvalta vähenevät päivä päivältä. Reaktiona tähän alueen maat ovatkin kääntymässä muiden kumppaneiden suuntaan rokotteiden saamiseksi. COVAXin kautta on pystytty aloittamaan rokotetoimitukset, mutta nämä eivät ole lähimainkaan riittäviä. Myös etenemisen puute Pohjois-Makedonian ja Albanian neuvottelukehyksissä on luonut negatiivisia jännitteitä alueella. On tärkeää löytää sopu kehyksistä ja edetä laajentumisprosessissa. Katsottiin, että EU:hun kohdistuva kritiikki Länsi-Balkanilla on osaltaan epäreilua, koska EU on nimenomaan kiinnittänyt paljon huomiota alueelle ja kohdistanut sinne paljon tukea. Tämä ei kuitenkaan ole ollut riittävää, kun odotuksia rokotteiden suhteen ei ole pystytty täyttämään, jolloin alueen valtiot alkavat tähyillä muiden kumppaneiden suuntaan. Ei siis voida väittää, etteikö EU ole ollut aktiivinen Länsi-Balkanilla, mutta väärä mielikuvia vastaan tulee toimia.

Myanmarissa tilanne huononee ja kuolonuhrien määrä kasvaa. Tähän mennessä 250 ihmistä on kuollut armeijan luoteihin kaduilla ja yli 2500 on otettu kiinni. 34 toimittajaa on pidätetty. Kokouksessa hyväksyttiin pakotepaketti yksittäisiä henkilöitä kohtaan, jotka ovat olleet tärkeässä osassa armeijan vallankaappauksessa. Jatkossa pakotteita voidaan laajentaa koskemaan myös yrityksiä ja yhteisöjä, jotka ovat armeijan hallinnassa. Painetta armeijaa kohtaan tulee lisätä pakotteilla, samalla tulee huomioida humanitaarinen apu sekä ylläpitää dialogia ASEAN-maiden kanssa.

Etiopian tapahtumien ei katsottu saavan riittävästi huomiota. Ns. law and order –operaatiosta Tigrayssa on kulunut viisi kuukautta. Päivittäin tulee tietoa ihmisoikeusloukkauksista ja raportit ovat hyvin huolestuttavia, tilanne vaikuttaa pahimmalta sitten Jugoslavian sodan. Tarvitaan koordinoituja toimia samanmielisten kumppaneiden, kuten Yhdysvaltojen kanssa. Yhdysvallat on julkaissut oman lausumansa, joka on paljon tiukempi kuin EU:n tuottamat neuvoston päätelmät aiheesta. EU:n tulee ottaa isompaa roolia. Myös jotkut Afrikan maat ovat pyytäneet EU:ta lisäämään painetta Etiopiaa ja Eritreaa kohtaan, mikä on harvinaista ja siksi merkittävää. Fact finding –matka Tigrayhyn on tiedossa ensi viikolla. Lisäksi Suomen ulkoministeri Haavisto matkustaa alueelle välittämään EU:n viestejä. EU:n viestien tulee olla vahvat. Kuultiin keskusteluista komission ja afrikkalaisten johtajien ja rahoituslaitosten kesken koordinoitun lähestymistavan luomiseksi. Komissio ei aio edetä budjettituen kanssa ennen kuin kaksi ehtoa täyttyy: esteetön humanitaarisen avun perillepääsy sekä riippumattomat tutkimukset tapahtuneesta. Samalla toivotaan, että epävakaus ei laajene muualle alueella, erityisesti Sudaniin. Myös Eritreaan pyritään olemaan yhteydessä heidän roolistaan tilanteessa. IMF:lle ehdotetaan roundtable-keskusteluja Etiopiasta tänä keväänä koordinoitun lähestymistavan löytämiseksi.

Suomi kiitti jatkomandaatista ja ulkoministeri Haavisto totesi olevansa valmis matkustamaan alueelle huhtikuun alussa. Yhdysvallat on lisännyt toimiaan Addis Abebassa ja uuden erityislähettilään nimittäminen on mahdollisesti luvassa pian. On tärkeää koordinoida toimia yhdessä. Neuvoston päätelmät ovat tehneet selväksi mitä tilanteessa tarvitaan: eritrealaiset pois alueelta, humanitaarisen avun perillepääsy sekä dialogin jatkaminen osapuolten välillä. Järkyttävät tuoreet uutiset alleviivaavat tarkeyttä edetä nopeasti.

3. Eteläinen naapurusto

Käytiin läpi argumentteja eteläistä naapurustoa koskevan politiikan vahvistamiseksi ja peräänkuulutettiin vuosittaisia tapaamisia ministeritasolla. Nostettiin esiin EU:n arvojen edistäminen alueella ja siitä seuraavan yhteentörmäyksen välttäminen kumppanimaiden kanssa. Venäjä ja Kiina ovat myös läsnä alueella eivätkä ne välitä arvoista. Maahanmuutto on keskeinen ja tärkeä asia, mutta se ei saa olla suhteiden spoileri. Team Europe ja yhteistyö yksityisen sektorin kanssa on tärkeää. Alueen maiden palaute yhteistiedonannosta on ollut myönteistä. Kumppanimaita kiinnostaa eritoten EU:n taloudellinen tuki eli talous- ja investointisuunnitelma. Lisäksi viitattiin kahdeksan maan valmistelemaan non-paperiin aiheesta.

Yksi yhteistyön tavoite on esittää myönteinen narratiivi, jossa huomioidaan alueen talouksien tukeminen ja alueen maiden nuoret. Korostettiin myös Israelin ja arabimaiden välistä viimeaikaista normalisaatiokehitystä, jonka nähtiin avaavan uusia mahdollisuuksia kehittää mm. liiketoimintaa ja matkustamista; lisäksi talous- ja investointisuunnitelmassa avataan ovi trilateraaliyhteistyölle Israelin ja esimerkiksi Marokon ja Arabiemiraattien välille.

Haastetta nähtiin siinä, miten kalibroidaan maahanmuuton hillitseminen ja EU:n arvot; pitää olla ”holistinen ja tasapainoinen” lähestymistapa. On hyväksyttävä, että meillä on samanaikaisesti intressejä ja herkkyyksiä. Alueen maiden taloudellinen tilanne ja maahanmuutto ovat toisiinsa kietoutuneita. Kyse on myös rajavalvontakapasiteetista. Lisäksi aivovuoto ei ole alueelle hyväksi. Alueelle tulee kehittää maakohtainen ohjelma. Myös EU:n Afrikka-hätärahaston raukeaminen vuoden lopussa tulee pitää mielessä. Omistajuuden pitää olla yhteistä mutta kumppanimaita tulee rohkaista tekemään enemmän, jotta ne saavat (maahanmuutto)tilanteen hallintaansa. EU-sisäministerit ovat tilanteesta samaa mieltä.

Todettiin, että ulkoasiainneuvoston olisi hyvä voida raportoida yhteistyön toimeenpanosta Eurooppa-neuvostolle joulukuussa. Eurooppa-neuvosto on jo todennut uuden politiikan olevan EU:n prioriteetti. Tuettiin laajaa yhteistyötä eteläisen naapuruston maiden kanssa ml. vuosittaiset ministerikokoukset. Aiheesta valmistellaan neuvoston päätelmät. Noteerattiin tuki yhteisten arvojen toimeenpanolle ja yhteistyölle kaikkien kumppaneiden kanssa, vaikka nämä ovat eri mieltä arvoista.

4. Turkki

Kerrattiin joulukuun jälkeiset tapahtumat, liennytys ja Turkin asenteenmuutos. Arvioitiin, että Turkki on ilmaissut suurempaa kiinnostusta EU-suhteen parantamiseen.

Käsiteltiin korkean edustajan ja komission raporttia Turkista. Todettiin, että Eurooppa-neuvosto keskustelee raportista tulevassa kokouksessaan. Eurooppa-neuvostolta saatavaa ohjausta pidettiin tervetulleena. Ulkoasiainneuvostolta odotettiin tukea Eurooppa-neuvoston päätöksentekoon raportin pohjalta.

Raporttia pidettiin tasapainoisena ja se otettiin hyvin vastaan. Kahden raiteen lähestymistavan jatkaminen sai tukea. Poliitiikan tulee olla tasapainossa: kannustimia ja vuoropuhelua tarvitaan samalla kun pidetään pöydällä sanktiot ja valmius niiden tiukentamiseen. Siinä puolustetaan EU:n ja jäsenmaiden intressejä, kun samalla etsitään perspektiiviä myönteiselle suhteelle ja pidetään pöydällä keppejä ja porkkanoita. Toivomuksena on säilyttää tasapaino ja löytää selvä tie eteenpäin.

Raportin pohjalta arvioitiin, että Kreikka-Turkki –suhde on kehittynyt myönteisesti; oikeanlainen ilmapiiri tulee säilyttää ja provokaatioita välttää. Geneven-keskustelut Kyproksen-kysymyksestä ovat

valmisteilla. Kuultiin KE Borrellin Kyproksen-vierailusta – pidettiin rohkaisevana, että molemmilla yhteisöillä oli tahto päästä YK:n avulla eteenpäin. Aikaisemmista neuvotteluista on pohjaa, jolle rakentaa. Ratkaisun tulee olla *acquis*’n mukainen, ja EU:n pitää tukea sitä kaikin tavoin. EU:n tulee päästä mukaan Geneven-keskusteluihin. Turkin kansainvälisestä toiminnasta tarvitaan lisää vuoropuhelua. Turkin tulee kunnioittaa EU:n intressejä, ja yhteistyömahdollisuuksia tulee tarkastella. Operaatio Irinin osalta Turkin tulee noudattaa YK:n asevientikieltoa. Turkin sisäinen tilanne: demokratiakehitys on heikentynyt vuoden 2016 vallankaappausyrityksen jälkeen, mm. opposition vastainen toiminta ja Istanbulin sopimuksesta vetäytyminen, jonka ajoitus herättää huomiota. Turkilta vaadittaisiin ponnisteluja tilanteen saamiseksi EU:n arvojen mukaiseksi. Turkin osalta tarvitaan EU-Yhdysvallat -yhteistyötä: molemmat haluavat pitää Turkin ankkuroituna länteen ja luotettavana Nato-liittolaisena. Turkista keskustellaan Yhdysvaltojen ulkoministeri Blinkenin kanssa kuluvalla viikolla Brysselissä.

Todettiin, että kumppanuuden kehittäminen riippuu Turkin toiminnan kestävästä ja uskottavasta muutoksesta. Muuttoliikeyhteistyön jatkaminen sai laajaa kannatusta. EU:n tuki pakolaisille Turkissa on oleellisen tärkeää, ja rahoitukselle valmistellaan jatkoa. Korostettiin Turkin olevan tärkeä kumppani myös Natossa. Esitettiin näkemyksiä tulliunionin uudistamisesta sekä korkean tason vuoropuhelun ja tapaamisten sekä SA-neuvostojen uudelleenkäynnistämisestä ja itäistä Välimerta koskevan korkean tason konferenssin järjestämisestä.

Esitettiin pettymys ja huoli Turkin heikentyvästä oikeusvaltio- ja ihmisoikeustilanteesta sekä sen vaikutuksesta EU-suhteelle. Konkreettisista kysymyksistä nostettiin esille mm. ero Istanbulin sopimuksesta, ilmaisuvapauden heikentyminen ja oppositioon, erityisesti HDP-puolueeseen kohdistetut toimet. Muistutettiin, että Turkin kansalaisyhteiskunta (ml. yliopistomaailma, nuoriso) suhtautuu toiveikkaasti EU:hun, ja että heidän suuntaansa tulee kurkottaa.

Suomi mainitsi ulkoministeri Haaviston keskustelun Turkin ulkoministeri Çavuşoğlu’n kanssa. Ainakin itäistä Välimerta koskevaa vuoropuhelua käydään, kiitos siihen myötävaikuttaneille. Myönteisen agendan elementtejä tulee tarkastella, esim. muuttoliike. HDP:hen ja oppositioon kohdistetut toimet ja ilmaisuvapauden heikentyminen ovat huonoja uutisia, viimeisimpänä ero Istanbulin sopimuksesta. Siellä, missä Turkilla on annettavaa kansainvälisesti, tulisi käydä vuoropuhelua; toisaalta Turkin kv. sääntörikkomuksiin tulee vastata.

Todettiin keskustelussa nousseen esiin toimia, joiden pohjalta Turkille voi näyttää EU:n olevan halukas jatkamaan myönteistä agendaa. Valppautta kuitenkin tarvitaan, ja tarvittaessa täytyy olla valmis käyttämään keppiä. Viestintäkanavat on pyritty pitämään auki kaikesta huolimatta. On hyvä hetki parantaa suhteita ja vastata Turkin avauksiin myönteisesti, mutta kaikki tekijät tulee ottaa huomioon: provokaatiot, 5+1 –keskustelujen eteneminen, Turkin demokratiakehitys, alueelliset konfliktit, erityisesti Libya. Kehitystä voidaan tarkastella uudestaan kesäkuussa.

5. Epävirallinen keskustelu YK:n ihmisoikeusvaltuutettu Michelle Bachelet’n kanssa

Ilmaistiin EU:n vahva tuki ihmisoikeusvaltuutetun toimistolle (OHCHR) ml. tämän itsenäisyydelle ja vakaalle rahoitukselle sekä ihmisoikeusneuvostolle (ION). EU:a kiitettiin tuesta ihmisoikeusvaltuutetun mandaatille ja toimiston työlle. Todettiin tyytyväisyys strategisen vuoropuhelun käynnistymiseen EU:n ja OHCHR:n välillä; EU on YK:n luonnollinen liittolainen. On tärkeää syventää yhteistyösuhdetta EU:n kanssa ja tehdä tästä strategisempaa ja toisaalta myös käytännönläheisempää.

Tiedostettiin EU:n olevan myös huolissaan ION:n työn tehokkuudesta. Korostettiin kuitenkin, että ION on poikkeuksellisesti pystynyt toteuttamaan työsuunnitelmansa pandemiasta huolimatta, mikä

kuvaa ION:n resilienssiä. Samalla ION on nostanut keskusteluun pandemian uhan ihmisoikeuksien toteutumiselle. ION:n polarisoitumisesta huolimatta ION on edelleen tärkeä ja relevantti alusta ihmisoikeusvuoropuhelulle.

Noteerattiin Yhdysvaltojen paluu ihmisoikeusneuvostoon, mikä on tervetullutta. Tämän myötä on myös mahdollista keskustella ION:n vahvistamisesta rakentavasti. On myös hyvä, että presidentti Biden on todennut puuttuvansa systemaattiseen rasismiin maassaan, mikä toimii esimerkkinä muille.

YK:n ihmisoikeuspilarin aliresursointi aiheuttaa ongelmia. EU:n poliittinen ja taloudellinen tuki on tervetullutta tässä mielessä. EU:n tuki 5.:ssä komiteassa on ollut välttämätöntä. Ihmisoikeusvaltuutettu tulee vaatimaan ihmisoikeustyölle enemmän resursseja lähivuosille. Vapaaehtoisrahoitus ml. EU:n korvamerkitsemätön tuki on tärkeää. Toivotaan vakaata ja joustavaa rahoitusta. Todettiin, että EU:n toimintasuunnitelman prioriteeteille on tulossa 1,5 miljardia euroa rahoitusta NDICI-välineestä. Temaattisen ihmisoikeusohjelman ohjelmointi on käynnissä.

Nostettiin esiin vastuuvuorollisuus. Huomautettiin, että ihmisoikeustyö on paras tapa ehkäistä konflikteja. Viitattiin myös oikeusvaltioperiaatteiden noudattamiseen EU:n maahanmuuttopolitiikassa. OHCHR seuraa keskustelua EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapaktista. Ihmisoikeusnäkökulma tulee huomioida myös operaatioissa ja terrorismin vastaisessa työssä. Yhteinen toiminta EU:n kanssa Sahelissa on ollut hedelmällistä. Nykyisessä ilmapiirissä on tärkeä korostaa, että ihmisoikeudet kuuluvat koko ihmiskunnalle. Viitattiin myös Etiopian tilanteeseen ja Tigrayn tapahtumiin. Nostettiin esille maatilanteita (Venezuela, Kiina/Xianjiang, Valko-Venäjä ja Myanmar) sekä eri teemoja, kuten tyttöjen ja naisten oikeudet, lasten oikeudet, korruptionvastainen toiminta, palestiinalaisalueet, Tsetshenia, liiketoiminta ja ihmisoikeudet, ihmisoikeuspuolustajat, ihmisoikeudet pandemian jälkeisessä jälleenrakennuksessa, vähemmistöjen oikeudet sekä kansalais- ja poliittisten oikeuksien ja taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien suhde. Viitattiin EU:n ihmisoikeuspakotjärjestelmään.

Todettiin EU:n ihmisoikeus- ja demokratiatoimintaohjelmallaan eri tavoin edistävän ihmisoikeuksien toteutumista, mihin pandemia on vaikuttanut kielteisesti. Tähän tarvitaan kuitenkin monenkeskistä yhteistyötä, EU ei pysty tähän yksin. YK on multilateralismin keskiössä, mutta toisaalta senkin tulee uudistua. EU haluaa tukea kestävästä kehityksestä ja ihmisoikeuksista, jotka ovat läpileikkaava prioriteetti EU:n operaatioissa. EU haluaa tehdä yhteistyötä OHCHR:n kanssa keskustasolla ja kentällä ihmisoikeuksien valtavirtaistamiseksi. EU tukee OHCHR:n itsenäisyyttä.

Suomi kiitti Bachelet'n toimistoa hyvästä työstä pandemiasta huolimatta ja kiinnitti muiden lailla huomiota neuvoston polarisoitumiseen. Suomi piti poikkialueellisia yhteislausumia hyödyllisinä esimerkiksi Egyptin tapauksessa. Hyvä, että OHCHR osallistuu Tigrayn tapahtumien tutkintaan ja tekee johtopäätöksensä itsenäisesti. Yhdysvaltojen paluu neuvostoon on tervetullut. Naisten ja tyttöjen oikeudet ovat heikentyneet pandemian aikana. On tehtävä työtä yhdessä sen eteen, että ihmisoikeustyön rahoitusosuus kasvaa YK:ssa.

6. Muut asiat

Kuultiin kuuden maan laatimasta katsauksesta Bosnia-Hertsegovinan tilanteeseen ja tarpeisiin sekä ehdotuksesta EU:n lähestymistavaksi. Bosnia-Hertsegovinaa tarkastellaan osana Länsi-Balkania huhtikuun ulkoasiainneuvostossa.

Kuultiin arvioita Libanonin tilanteesta. EU valmistelee Libanonista toimintasuunnitelman.

Kuultiin Valko-Venäjää koskevan kansainvälisen vastuuvastuuvelvollisuusjärjestelyn (*accountability platform*) perustamisesta. Toiminnan tarkoituksena on ensin erilaisin väliaikaisjärjestelyin tukea kansalaisjärjestöjä ihmisoikeusloukkausten dokumentoimiseksi, jotta niistä vastuullisia henkilöitä voidaan myöhemmin syyttää tapahtuneista rikoksista. Kerätty materiaali luovutetaan myöhemmin YK-johtoiselle mekanismille, kun se on saatu perustettua.

Kuultiin erään jäsenmaan vierailusta Iraniin, jossa esillä olivat ydinohjelman sopimus JCPOA, alueellinen tilanne sekä mahdollisuus järjestää EU:n ja Iranin välinen ihmisoikeusvuoropuhelu.

Suomen edustajat

Ulkoministeri Pekka Haavisto ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	Turkki, UAN Ulkoasiainneuvosto, YUTP, ihmisoikeudet UM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PE, PLM, SM, STM, TEM, TPK, TULLI, VM, VNK, YM